

SUOMENKIELISEN VARHAISKASVATUKSEN TULOSYKSIKÖ

KÄYTTÖSUUNNITELMA 2024

Varhaiskasvatus on osa kasvatus- ja koulutusjärjestelmää ja lapsen oppimisen polkua. Suomenkielisen varhaiskasvatuksen toiminnan lähtökohtana on lapsuuden arvostaminen, lasten hyvinvointi ja perheiden tarpeisiin vastaaminen. Suomenkielinen varhaiskasvatus tarjoaa ja kehittää lasten ja heidän perheidensä tarpeiden mukaisia, monimuotoisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluita.

Espoossa varhaiskasvatusta järjestetään kunnan omissa päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, palvelusetelipäiväkodeissa, ostopalvelupäiväkodeissa sekä yksityisen hoidon tuella toimivissa päiväkodeissa.

Tavoitteena on, että yksityinen ja julkinen varhaiskasvatus muodostavat toimivan kokonaisuuden perheiden valinnat ja alueellinen tasapuolisuus huomioon ottaen. Perhe voi halutessaan valita myös kotihoidon tuen.

Avoimessa varhaiskasvatuksessa asukaspuistojen ja avoimen varhaiskasvatuksen toiminnan muotoja kehitetään lautakunnan ohjeiden mukaan siten, että saadaan aikaan kustannussäästöjä. Määrärahojen riittävyyttä seurataan ja säästöjä pyritään tarvittaessa saamaan aikaan henkilöstöjärjestelyin, ei asukaspuistoja lakkauttamalla.

Tammikuun ennakkotiedon mukaan Espoon varhaiskasvatusikäisten suomen-, ruotsin- ja muunkielisten lasten määrä on kasvanut noin 70 lapsella vuodesta 2022. Tarkempi, kieliryhmittäinen väestötieto saadaan keväällä 2024. Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa arvioidaan vuonna 2024 olevan keskimäärin 16 567 lasta, mikä ennakoi 2,6 prosentin kasvua vuodesta 2023.

Tavoitteena on, että lapset osallistuvat varhaiskasvatukseen jo ennen esiopetusvuotta. Kolme vuotta täyttäneiden ikäluokissa varhaiskasvatuksen osallistumisaste on Espoo-tasolla jo yli 90 prosenttia, jolloin osallistumisasteen kasvu toteutuu erityisesti alle 3-vuotiaiden osalta. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on noussut vuoden 2022 lopun 81,1 prosentista vuoden 2023 lopun 82,1 prosenttiin (ennakkoväestötiedoista laskettu). Kasvu on kohdistunut erityisesti alle kolmevuotiaiden lasten ikäluokkaan, jossa osallistumisaste nousi 57,2 prosentista 60,5 prosenttiin Espoo-tasolla. Osallistumisasteen kasvu on ollut ennakoitua voimakkaampaa. Vuoden 2024 osallistumisasteen arvioidaan suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa olevan 83,1 prosenttia (laskettu vuoden 2022 lopun väestöennusteesta).

Alle 3-vuotiaiden sekä tukea tarvitsevien ja vieraskielisten lasten määrä ja osuus kasvaa varhaiskasvatuksessa. Tämä lisää henkilöstötarvetta ja kustannuksia sekä kunnallisessa että yksityisessä varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatuksen pedagoginen toiminta ja sen kehittäminen pohjautuvat varhaiskasvatussuunnitelmaan ja esiopetukseen opetussuunnitelmaan. Kehittämisessä painottuu vuonna 2024 edelleen lasten kolmitasoisien tuen toteuttaminen. Tukea saavien lasten määrän arvioidaan kasvavan sekä kunnallisessa että yksityisessä varhaiskasvatuksessa.

Yksityisen varhaiskasvatuksen vetovoimaa varmistetaan edelleen kehittämällä palvelusetelin käytettävyyttä, markkinointia ja yksityisen varhaiskasvatuksen kanssa tehtävää yhteistyötä. Tulosidonnainen palveluseteli mahdollistaa perheille tasavertaisemman mahdollisuuden valita lapselleen yksityinen varhaiskasvatus kunnallisen vaihtoehdon rinnalla.

Vuoden 2024 loppupuolella toteutetaan pääkaupunkiseudun kuntien yhteinen asiakaskysely, jonka tuloksia päästään hyödyntämään yksiköissä vuoden 2025 aikana. Kysely toteutetaan sekä kunnallisissa että yksityisissä varhaiskasvatussyksiköissä.

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan monimuotoista pedagogista kehittämistoimintaa, jossa hyödynnetään valtion avustuksia ja hankerahoitusta. Valtion rahoituksen osalta kehittämistoiminnan kustannukset eivät pääosin sisälly suomenkielisen varhaiskasvatuksen menokehykseen.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut on sidottu indeksiin varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain 16 §:n perusteella. Indeksitarkistukset tehdään kahden vuoden välein. Opetus- ja kulttuuriministeriö antoi ilmoituksen varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen indeksitarkistuksista 4.12.2023. Indeksitarkistusten mukaiset uudet varhaiskasvatuksen asiakasmaksut tulevat voimaan 1.8.2024. Yleisellä ansiotasoindeksillä tarkistettu varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitetut varhaiskasvatuksen asiakasmaksun määräämisessä käytettävät tuloajat tarkastetaan samalla. Vastaavia varhaiskasvatuksen määräytymisperusteita sovelletaan myös varhaiskasvatuksen palvelusetelin omavastuuosuuden laskennassa.

Varhaiskasvatuksen enimmäismaksu nousee 295 eurosta 311 euroon. Toisen lapsen enimmäismaksu (40 %) nousee 124 euroon. Alin perittävä maksu nousee 28 eurosta 30 euroon. Vainkutuksen varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuloihin arvioidaan olevan pieni johtuen samaan aikaan tarkistettavasta tuloajasta, joka alentaa perheiden maksuja.

Hallitusohjelmaan sisältyy muun muassa varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostaminen, tasa-arvorahoituksen määrärahatason vakiinnuttaminen ja yksityisen hoidon tuen hoitorahan korottaminen sekä varhaiskasvatuksen palvelusetelistä säätäminen. Hallitusohjelman vaikutuksia Espoon varhaiskasvatukseen ei tässä vaiheessa ole mahdollista tarkemmin ennakoita.

Varhaiskasvatuksen kehittäminen ja kehittämishankkeet

Varhaiskasvatuksessa tavoitteena on, että jokainen lapsi voi oppia, kasvaa ja kehittyä omaan parhaimpaansa ja että lapset ja heidän huoltajansa kokevat yhteisöissämme osallisuutta, turvallisuutta ja oppimisen iloa. Espoolaisessa varhaiskasvatuksessa korostuvat inklusion ja kestävä kehityksen mukaiset arvot. Kasvun ja oppimisen toimialan keskeisenä tavoitteena on varmistaa varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa yhtenäiset opinpolut. Tavoitteet ja kehittämisen painopisteet tarkennetaan Espoo-tarinan ja valtuustokauden tavoitteiden mukaisesti.

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan monimuotoista pedagogista kehittämistoimintaa, jossa hyödynnetään valtion avustuksia ja hankerahoitusta. Valtion avustukset mahdollistavat esimerkiksi segregaatien vaikutusten vähentämisen sekä oppimis- ja hyvinvointierojen tasaamisen. Lisäksi avustusten turvin voidaan tukea kehittämistyötä ja henkilöstön osaamista huomioiden varhaiskasvatuksen työvoimapula ja sen aiheuttama osaamisvajae. Ajankohtaista kehittämisessä on erityisesti inklusiivisen toimintakulttuurin kehittäminen, lapsen tuen järjestäminen sekä lapsen eheän oppimispolun rakentuminen.

Hiilineutraali Espoo 2030 -ohjelmaa toteutetaan osana varhaiskasvatussuunnitelmaa ja esiopetus-suunnitelmaa. Varhaiskasvatuksessa korostuu erityisesti kestävä kehitys ja inklusion mukaiset arvot ja pyrkimys kestäväan elämäntapaan. Varhaiskasvatuksessa toteuttavia toimenpiteitä ovat muun muassa kierrätyksen edistäminen, viljelylaatikoiden käyttö, pyöräilyn edistäminen pyöräilyviiikon ja Muksubussien käytön avulla, lasten positiivisen luontosuhteen muodostumisen tukeminen sekä Vihreä lippu -toiminta. Edistetään välineiden ja tilojen yhteiskäyttöä, kohtuullisuutta, korjaamista ja uusiokäyttöä.

Varhaiskasvatuksen toimintajärjestelmä eVakan kehittämistä jatketaan yhdessä Tampereen, Turun ja Oulun kanssa.

Henkilöstö

Varhaiskasvatuksen perustana on henkilöstön laaja-alainen osaaminen, jolla edistetään lasten kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Työyhteisöjä kehitetään oppiviksi ja välittäviksi ja henkilöstöä kannustetaan jatkuvaan työn ja ammattitaidon kehittämiseen.

Espoon kunnallisessa varhaiskasvatuksessa työskentelee noin 3 200 työntekijää. Lisäksi käytetään henkilöstövuokrausta ja lyhytaikaisia sijaisia varmistamaan lakisääteinen toiminta.

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa on vaikutettu aktiivisesti koulutuspaikkojen riittävyyden edistämiseen. Käytämme monimuotoisia rekrytointi- ja henkilöstön palkitsemistapoja ja vaikuttamme kaupunkitasolla näiden kilpailukykyisyyteen. Henkilöstön urapolkuja tuetaan myöntämällä palkallista vapaata tutkintotavoitteiseen opiskeluun sekä korvataan esimerkiksi kasvatus-tieteen perusopintojen kustannuksia. Kilpailu osaavasta kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstöstä on kuitenkin kireää ja vaarantaa laadukkaan varhaiskasvatuksen toteuttamista. Tähän mennessä toteutetut toimenpiteet eivät ole lisänneet varhaiskasvatuksen tehtävien hakijamääriä. Espoossa kiinnitetään erityistä huomiota varhaiskasvatuksen henkilökunnan saatavuuden parantamiseen. Kaupunki laatii osaavan henkilökunnan saatavuuden vahvistamisohjelman vuoden 2024 aikana. Sen osana käytetään eri henkilöstöryhmien koulutus, kuten oppisopimuskoulutusta, sekä edistetään erityisopettajien pätevyitysmenkityksen käynnistämistä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. Selvitetään kuntarajat ylittävää yhteistyötä koulutuksen toteuttamisessa. Samalla edistetään palkkaratkaisun järjestelyvaraerien suuntaamista erityisesti työvoimapulakohteisiin. Mahdollinen määräraharatke valmisteellaan ratkaistavaksi vuoden 2024 osavuositarkastusten yhteydessä.

Jatketaan kannustuslisän (160 €/kk, 350 henkilölle) maksamista myönteisenä erityiskohteluna kriteerit täyttävien päiväkotien henkilökunnalle. Kannustuslisää maksetaan henkilöstölle niissä päiväkodeissa, joissa vieraskielisten lasten osuus väestötietojen mukaan on vähintään 60 %.

Päiväkotien henkilöstörakenteen muuttamista jatketaan, mutta muutoksen toteuttamista on hidastettu osana henkilöstön saatavuuden edistämisen ohjelmaa. Päiväkotien kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olevan henkilöstön kokonaismäärä kasvaa uusien päiväkotien käynnistymisestä ja lapsimäärän kasvusta johtuen. Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäviä lisätään suunnitelmallisesti varhaiskasvatusyksiköihin.

Pilottina on palkattu 18 päiväkotiapulaista määrääjäksi syksylle 2023. Toiminta vakinaistetaan vuonna 2024.

Varhaiskasvatusyksikön johtajan tehtävä on nykyisellään kuormittava ja hallinnollisen työn määrä on lisääntynyt. Useimmissa varhaiskasvatusyksiköissä on edelleen käytössä varajohtajamalli, jossa varajohtaja työskentelee lapsiryhmätyön ohella pienimuotoisesti myös hallinnollisissa tehtävissä johtajan rinnalla. Elokuusta 2023 alkaen suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa on pilotoinnin jälkeen otettu käyttöön apulaisjohtajan tehtävä muutamassa varhaiskasvatusyksikössä. Uusilla apulaisjohtajilla ei ole vastuullaan omaa lapsiryhmää, jolloin he pystyvät antamaan täyden panoksensa yksikön johtamiseen ja hallinnolliseen työhön. Tavoitteena on lisätä kokoaikaisia apulaisjohtajia suuriin johtamiskokonaisuuksiin vuonna 2024. Samalla varajohtajien ja joissakin tapauksissa varhaiskasvatusyksikön johtajien määrä vähenee. Varhaiskasvatusyksikön johtamistyötä kehitetään aktiivisesti.

Vakinaisen henkilöstön lakisääteisestä ja muusta täydennyskoulutuksesta huolehditaan. Määräaikaisen vailla varhaiskasvatuksen koulutusta olevan henkilöstön varhaiskasvatusosaamisen kehittämistä edistetään muun muassa hyvällä perehdyttämällä, ohjauksella ja opastamisella. Kannustetaan henkilöstöä varhaiskasvatustyöhön soveltuvan tutkinnon suorittamiseen. Henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut

Kunnallista varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodeissa ja hoitajan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa. Vuonna 2024 kunnallisissa päiväkodeissa ennakoidaan olevan keskimäärin 11 946 lasta, perhepäivähoidossa (hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito ja ryhmäperhepäivähoito) 366 lasta ja kerhotoiminnassa 190.

Avointa varhaiskasvatusta järjestetään asukaspuistoissa ja kerhoissa. Asukaspuistoissa pienille koululaisille on mahdollisuus maksulliseen välipalaan lukuvuoden aikana. Avoimessa varhaiskasvatuksessa asukaspuistojen ja avoimen varhaiskasvatuksen toiminnan muotoja kehitetään lautakunnan ohjeiden mukaan siten, että saadaan aikaan kustannussäästöjä. Avoimen varhaiskasvatuksen järjestäminen ei ole kunnalle lakisääteinen velvoite.

Yksityiset varhaiskasvatuspalvelut

Yksityisen varhaiskasvatuksen (palveluseteli, yksityisen hoidon tuki, ostopalvelu) lasten kokonaismäärä kasvaa. Tavoitteena on nostaa vähitellen yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta. Palvelusetelin sekä yksityisen hoidon tuen kuntalisän kustannuksiin on varauduttu 5,5 % nousua koskevalla määrärahalta.

Palveluseteli

Perheet voivat valita lapselleen varhaiskasvatuspalvelun palvelusetelipäiväkodeiksi hyväksytyissä yksityisissä päiväkodeissa.

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa toimii tällä hetkellä 27 palvelusetelipäiväkotiä. Vuonna 2024 palvelusetelipäiväkodeissa ennakoidaan olevan keskimäärin 1 755 lasta. Uusia yksityisiä päiväkotia on rakenteilla Perusmäkeen ja Kuurinkallioon Espoon keskukseen. Niiden toiminta alkanee elokuussa 2024.

Kaupunki osallistuu yksityisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin myöntämällä perheelle lapsikohtaisen palvelusetelin lapsen varhaiskasvatusta varten. Kasvun ja oppimisen lautakunta/Svenska rum -lautakunta esittää kaupunginhallitukselle päiväkodissa tapahtuvan varhaiskasvatuksen palvelusetelin lapsikohtaisen enimmäisarvon korotusta 1.6.2024 alkaen.

Palvelusetelin enimmäisarvo	31.5.2024 asti
Päiväkodissa tapahtuva varhaiskasvatus	927 €
Lapsen iän mukaiset kertoimet	
Alle 3-vuotiaat	1,60
3 vuotta täyttänyt lapsi	1
Lapsen varhaiskasvatuksen tarpeen mukaiset kertoimet	
Kokoaikainen varhaiskasvatus	1
Osa-aikainen varhaiskasvatus, 31.7.2024 asti enintään 25 h/vko, 1.8.2024 alkaen enintään 20 h/vko (KH päätös 8.1.2024 § 6)	0,60
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus	0,50

Oppivelvollisuutta edeltävä esiopetus ei kuulu palvelusetelilainsäädännön piiriin. Espoo maksaa esiopetuksen järjestämisestä palveluntuottajalle lapsikohtaisen esiopetuskorvauksen, 50 % palvelusetelin enimmäisarvosta. Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus on palvelusetelilainsäädännön piiriin kuuluvaa toimintaa.

Yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tukea maksetaan perheille, jotka valitsevat lapselleen yksityisen varhaiskasvatuksen tai palkkaavat työsopimussuhteisen hoitajan hoitamaan lasta. Vuonna 2024 yksityisen hoidon tuella järjestettävässä varhaiskasvatuksessa ennakoidaan olevan keskimäärin 1 590 lasta.

Espoon kaupunki rahoittaa lakisääteiset tuet ja kuntalisät. Kuntalisien muutoksesta vuonna 2024 päättää kasvun ja oppimisen -lautakunta sekä Svenska rum -lautakunta ja muutokset tulevat voimaan 1.6.2024. Eduskunta on hyväksynyt syksyllä 2023 hallituksen esittämän lain, jonka mukaan useiden etuuksien määrä, mm. lasten hoidon tuet, jäädytetään vuoden 2023 tasoon vuosiksi 2024–2027. Näiden vuosien aikana ei siis tehdä indeksikorotuksia lakisääteisiin tuen osiin.

Espoossa maksetaan lakisääteisten tukien lisäksi yksityisen hoidon tuen kuntalisiä seuraavasti:

Espoo-lisä lakisääteiseen hoitorahaan 1.8.2023 alkaen 31.5.2024 asti:

Varhaiskasvatus	Alle 3-v.	3–5-v.
Päiväkoti tai ryhmäperhepäiväkoti	730 €/kk	482 €/kk
Perhepäivähoitajan kotona tapahtuva varhaiskasvatus	350 €/kk	210 €/kk
Perheen kotiinsa palkkaama työsopimussuhteinen hoitaja	560 €/kk	200 €/kk

Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus	Esiopetusikäinen lapsi
Kaikki varhaiskasvatusmuodot	120 €/kk

Espoo-lisä tulosidonnaiseen hoitolisään:

100 €/kk niille lapsille, joista maksetaan lakisääteisen tuen tulosidonnaista hoitolisää.

Espoossa maksetaan yksityisen hoidon tuen sisaruslisää perheen toisesta lapsesta lukien perheille, joilla on useampi kuin yksi lapsi varhaiskasvatuksessa. Lisäksi maksetaan yksityisen hoidon tuen toimipaikalle 5-vuotiaiden maksuttoman 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen kuntalisää.

Espoo-lisien maksamisen ja yksityisten palveluntuottajien hyväksymisen ehtona on, että palveluntuottaja järjestää sekä osa-aikaista että kokoaikaista varhaiskasvatusta. Perheen palkkaaman työsopimussuhteisen hoitajan työajan tulee olla yli 20 tuntia viikossa (ei sisaruslisää).

Esiopetuksesta suoritettava korvaus esiopetuksen järjestämispaikaksi hyväksytyille yksityisille päiväkodeille on 510 euroa/kk/esiopetuksessa oleva lapsi ajalta 1.8.2024–31.5.2025.

Ostopalvelut

Suomenkielinen varhaiskasvatus ostaa varhaiskasvatusta kilpailutetuilta päiväkodeilta. Lisäksi Espoossa on päiväkoteja, joilta palvelu ostetaan vuosisopimuksella. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti vuosisopimuksella toimivia ostopalvelupäiväkoteja kannustetaan organisoimaan toimintansa siten, että ne voisivat tulevaisuudessa siirtyä joko yksityisen hoidon tuen tai palvelusetelin piiriin. Vuonna 2024 ostopalveluissa ennakoidaan olevan 720 lasta.

Lapsen tuen sekä kielen ja kulttuurin tukemisen palvelut

Osa lapsista tarvitsee tavanomaisen varhaiskasvatuksen lisäksi tuen palveluja ja/tai lasten kielen ja kulttuurin tukemisen palveluja. Näihin sisältyy muun muassa varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja kieli- ja kulttuuriopettajien toiminta sekä avustamispalvelut.

Lasten tuen sekä kielen ja kulttuurin tukemisen palveluja tarvitsevien lasten määrä kasvaa. Lisäksi suurempi osa tukea tarvitsevista lapsista tarvitsee pedagogisen tuen lisäksi hoidollisia tai rakenteellisia tukitoimia.

Huomioidaan päiväkotien alueellisesti erilaisia haasteita tasoittamalla eroja myönteisen erityiskohtelun keinoin.

Esiopetus ja valmistava opetus

Oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen on osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Valmistavan opetuksen tarpeessa oleville esiopetusikäisille lapsille järjestetään perusopetukseen valmistavaa opetusta. Esiopetusta järjestetään Espoon esiopetuksen järjestämispaikoiksi hyväksytyissä kunnallisissa, palveluseteli- ja yksityisissä päiväkodeissa. Esiopetusta ja valmistavaa opetusta vaurudutaan järjestämään yhteensä 2 800 lapselle päiväkodeissa tai koulujen tiloissa. Lisäksi suomenkielinen perusopetus järjestää esiopetusta noin 300 lapselle. Esiopetuksen lapsimäärät ja kustannukset sisältyvät kunnallisten sekä yksityisten päiväkotien kustannuksiin. Suurin osa näistä lapsista on myös esiopetukseen liittyvässä varhaiskasvatuksessa.

Lasten kotihoidon tuki

Lasten kotihoidon tukea voivat saada perheet, joilla on alle 3-vuotias lapsi. Kotihoidon tukea voidaan maksaa ottovanhemmille myös 3 vuotta täyttäneestä lapsesta ajanjaksolta, joka päättyy, kun vanhempainrahakauden alkamisesta on kulunut kaksi vuotta. Tukeen kuuluu lakisääteinen kotihoidontuki ja harkinnanvarainen kuntalisä (Espoo-lisä). Lasten hoidon tuet on jäädytetty vuoden 2023 tasoon vuosiksi 2024–2027 eduskunnan päätöksellä.

Alle 3-vuotiaiden lasten vanhemmat voivat saada myös ns. joustavaa hoitorahaa työaikansa palkattomaan lyhentämiseen. Pienten koululaisten (1–2 lk) vanhemmille työajan palkattomasta lyhentämisestä voidaan maksaa osittaista hoitorahaa.

Kotihoidon tuen kuntalisänä maksetaan Espoo-lisää 160 €/kk alle 1 v 6 kk ikäisestä perheen nuorimmasta lapsesta. Perheen muut lapset voivat osallistua varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen. Espoo-lisään ja sen ehtoihin ei esitetä muutosta vuodelle 2024.

Espoossa on lisäksi käytössä kaksi harkinnanvaraista muuta kotihoidon tuen Espoo-lisää:

- Niin sanottu monikkoperheille suunnattu tuki, jos perheeseen on syntynyt tai otettu ottolapseksi samanaikaisesti useampi kuin yksi lapsi. Monikkoperheille maksetaan kunnallisena lasten kotihoidon tukena 160 euroa kuukaudessa normaalin vanhempainrahakauden jatkeeksi käytetyiltä päiviltä. Tuki maksetaan toisesta samanaikaisesti syntyneestä tai ottolapseksi otetusta lapsesta alkaen.
- Ottovanhemmille maksetaan kotihoidon tuen Espoo-lisää 160 euroa kuukaudessa ajanjaksolta, joka päättyy, kun vanhempainrahakauden alkamisesta on kulunut 1,5 vuotta tai lapsi aloittaa koulun.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Suorite TP 2023	Suorite KS 2024	Muutos-%
Varhaiskasvatus päiväkodissa alle 3-v. lapsi (oma tuotanto)	2 750	2 800	1,8
Varhaiskasvatus ja esiopetus päiväkodissa 3-6v. lapsi (oma tuotanto)	8 998	9 146	1,6
Palveluseteli	1 544	1 755	13,7
Yksityisen hoidon tuki	1 576	1 590	0,9
Kotihoidon tuki	2 709	2 700	-0,3
Lasten tuen palvelut	1 421	1 565	10,1
Lasten kielen ja kulttuurin tuen palvelut	4 414	4 700	6,5

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen päiväkodissa omana toimintana toteuttavan varhaiskasvatuksen lapsimäärän arvioidaan kasvavan vuonna 2024. Kunnallisessa päiväkodissa olevien lasten määrän arvioidaan kasvavan hieman sekä alle 3-vuotiaiden että 3 vuotta täyttäneiden osalta. 3 vuotta täyttäneiden ikäluokasta suurempi osuus on jo varhaiskasvatuksessa. Yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrän arvioidaan olevan lähes samalla tasolla kuin vuonna 2023. Palvelusetelillä tuotettavan varhaiskasvatuksen arvioidaan kasvavan muun muassa sen takia, että uudet yksityiset päiväkodit toimivat pääosin palvelusetelillä. Yksityisen varhaiskasvatuksen kasvun toteutuminen riippuu palveluntuottajien ratkaisuista sekä perheiden valinnoista. Kotihoidon tuen lapsimäärän arvioidaan vähenevän. Lasten tuen palveluiden lapsimäärä tilinpäätöksessä 2023 on liian alhainen johtuen järjestelmäpäivityksestä. Lasten tuen palveluiden kasvuprosentti näyttää tästä syystä todellista suuremmalta. Kielen ja kulttuurin tuen palveluiden lapsimäärä kasvaa edelleen.

Talous

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen käyttösuunnitelmassa on huomioitu Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelman (Take) säästötavoitteet ja kustannustehokkuutta parannetaan. Palvelutuotelaskentaa jatketaan, sekä Johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmän (JoTo) käyttöä kehitetään edelleen ja parannetaan talouden seurantaa.

Henkilöstön työaikojen ja vuosilomien sekä vuokratyövoiman käytön hyvällä suunnitellulla varmistetaan, että oma henkilöstö on työssä ajankohtina, jolloin lapsia on eniten varhaiskasvatuksessa ja vuokratyövoiman käyttö on hallittua. Rekrytointitoimia kelpoisen henkilökunnan saamiseksi tehostetaan.

Varhaiskasvatustiloja käytetään tehokkaasti ja monipuolisesti. Palvelujen kysynnän salliessa luovutaan epätarkoituksenmukaisista tiloista.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen toimintatulot ovat 21,3 milj. euroa. Tulot kasvavat projektivastuksista sekä osana Take-ohjelman tavoitetta osa-aikaisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksun korotuksesta 1.8.2024 lukien. Varhaiskasvatuksen tulot koostuvat pääsääntöisesti asiakasmaksutuloista.

1.3.2023 tehty asiakasmaksumuutos vaikutti alentaen varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuloja miljoonalla eurolla vuonna 2023. Kehyksen laadintavaiheessa muutoksen suuruus ei ollut vielä tiedossa. Vuoden 2024 asiakasmaksutulojen ennakoitaan jäävän alle käyttösuunnitelmavaruuden.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen vuoden 2024 käyttösuunnitelman menot ovat 289 milj. euroa. Menot kasvavat palkankorotusten, tukipalvelujen, toimitilavuokrien kulujen kasvusta, uusien yksiköiden perustamisen, lasten määrän kasvun, palvelusetelin arvon sekä yksityisen hoidon tuen kuntalisien korotusten myötä. Menojen kasvu kohdentuu kunnalliseen ja yksityiseen päiväkotitoimintaan.

Henkilöstön palkkakustannuksissa on huomioitu 18 päiväkotiapulaisen, apulaisjohtajaresurssien lisäys sekä kannatuslisän maksaminen suunnitelmien mukaisesti.

Avoimeen varhaiskasvatukseen on varattu 20.11.2023 neuvottelusopimuksen mukaisesti asukaspuistoiminnan jatkamiseen 900 000 euroa sekä varhaiskasvatuksen tarpeisiin 730 000 euroa. Neuvottelusopimuksen määrärahat on lisätty avoimen varhaiskasvatuksen henkilöstökustannuksiin, jotta asukaspuistojen toiminta voidaan ylläpitää. Avoimesta varhaiskasvatuksesta arvioidaan puuttuvan vielä noin 0,2 milj. euroa. Määrärahojen riittävyyttä seurataan ja säästöjä pyritään tarvittaessa saamaan aikaan henkilöstöjärjestelyin, ei asukaspuistoja lakkauttamalla.

Vuokratyöhön on vuoden 2023 talousarvion tasoon varattu samansuuruinen korotus kuin palkankorotuksiin. Henkilöstöä hankitaan vuokratyönä henkilöstön lyhytaikaisiin sijaisuuksiin, varahenkilötehtäviin sekä tilanteissa, jolloin pitkäaikaisempaan sijaisuuteen tai vakinaiseen tehtävään ei ole saatu rekrytoitua henkilöstöä muulla tavalla.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluja hankitaan 12,1 milj. eurolla ostopalvelusopimuksin tai maksusitoumuksin. Uusien yksityisten varhaiskasvatuspaikkojen perustamiseen myönnettävään starttiraha-avustukseen on varattu 0,25 milj. euroa.

Yksityisen hoidon tukeen on varattu 13,7 milj. euroa, josta lakisääteiseen yksityisen hoidon tukeen 3,5 milj. euroa sekä siihen liittyviin Espoo-lisiin 10,2 milj. euroa. Yksityisen hoidon tuen kuntalisiä on varauduttu korottamaan 1.6.2024 lukien 5,5 %.

Palveluseteliin on varattu 14,2 milj. euroa. Palvelusetelin arvoa on varauduttu korottamaan 1.6.2024 lukien 5,5 % neuvottelusopimuksen mukaisesti. Kehyksen laadintavaiheessa palvelusetelin ylityksen arvio oli sen hetken tietojen perusteella 1,4 milj. euroa. Palvelusetelin kustannukset ylittyivät kuitenkin lähes 3,9 miljoona euroa vuonna 2023. Ylitykseen vaikutti muun muassa alle 3-vuotiaiden määrä, joka oli poikkeuksellisen korkea (36 %). Palvelusetelin kustannuksista arvioidaan näillä perusteilla vuonna 2024 puuttuvan 2,8–3 milj. euroa.

Lasten kotihoidontukeen on varattu 17,1 milj. euroa, josta lakisääteiseen kotihoidon tukeen on varattu 14,4 milj. euroa ja kotihoidon tuen Espoo-lisään 2,7 milj. euroa.

Suomenkielinen varhaiskasvatus (1 000 €)	Muutettu TA 2023	Tilinpäätös 2023	KS 2024
Toimintatuotot	18 994	22 246	21 340
Myyntituotot	1 100	1 039	1 100
Maksutuotot	17 400	16 903	18 200
Tuet ja avustukset	0	4 270	2 000
Muut toimintatuotot	40	34	40
Toimintakulut	-276 981	-279 588	-289 016
Henkilöstökulut	-125 983	-127 327	-134 804
Palvelujen ostot	-74 402	-75 918	-69 925
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 902	-2 634	-3 326
Avustukset	-30 238	-30 015	-31 050
Muut toimintakulut	-43 457	-43 694	-49 911
Toimintakate	-257 987	-257 342	-267 676

Investoinnit

TakE-ohjelman mukaisesti varhaiskasvatuksen palveluverkkoa kehitetään kasvattamalla päiväkotien yksikkökokoja ja luopumalla epätarkoituksenmukaisista ja pienistä varhaiskasvatustiloista. Näin hillitään kustannusten kasvua, lisätään tilojen käytön joustavuutta sekä toiminnan laatua. Investointien suunnittelussa otetaan huomioon koko varhaiskasvatuksen palveluverkko yksityiset varhaiskasvatuspalvelut mukaan lukien.

Leppävaaraan PPP-hankeena toteutettavat Perkaan ja Kilon päiväkodit valmistuivat loppuvuodesta 2023. Toiminta alkaa vuoden 2024 alkupuolella.

Vuonna 2024 valmistuvat uudet yksiköt Leppävaaraan Viherkallion päiväkotia, Matinkylä-Olariin Tiis-tilän päiväkotia ja koulu, Espoonlahteen Tähestäjän päiväkotia ja Kauklahten Kurttilaan Aarrekartan päiväkotia. Lisäksi on varauduttu elinkaarta jatkavien, peruskorjauksessa ja remontissa olevien kohteiden ensikertaiseen varustamiseen.